

Uddrag fra Socialministeriets informationsmateriale: »Information om: Gamle med demens i § 79-plejehjem og hjemmepleje – regler og muligheder«

Hvordan er reglerne for tilbageholdelse m.v. for senildemente i almindelige plejehjem (efter bistandslovens § 79) og i eget hjem?

En person må ikke tilbageholdes mod sin vilje. Heller ikke hvis personen er gammel, forvirret og måske lider af en demenssygdom. Man må altså ikke låses inde i plejehjemmet, i plejhjemsværelset eller i sin egen bolig. *Der skal være mulighed for at komme ud.* Hvis en plejhjemsbeboer med et klart tilkendegivet og fastholdt ønske om at komme ud hindres heri, er der tale om frihedsberøvelse, og det er der ikke lov hjemmel til på plejehjem.

Men det er absolut tilladt – og endda ønskeligt – at indrette forholdene således, at senildemente, der har svært ved at orientere sig, ikke ligefrem forvilder sig ud på gader og veje eller til »fremmede« plejhjemsafdelinger eller andre beboerers stuer. Ordninger, som forhindrer demente beboere i at forville sig ud, betragtes ikke som frihedsberøvelse.

Regelsættet om tilbageholdelse mod egen vilje er klart. Virkeligheden og hverdagen vil ofte byde på situationer, som er knap så klare og entydige, hvor tvivlen melder sig om, hvordan man skal forholde sig, når forskellige hensyn skal vejes op mod hinanden. *Men* det gælder ikke kun demensområdet. I en række af livets forhold kan reglerne således ikke tage højde for samtlige de komplekse situationer, der kan opstå.

Hvis der ved indretningen af plejehjemmet oprindeligt ikke er taget hensyn til problemer med senildemente, der forvilder sig, kan lettere bygningsændringer overvejes, således at f.eks. ikke alle beboerstuer har egen (åben) dør ud til det fri. Det er heller ikke nødvendigt at lade alle døre være åbne og ulåste.

At holde dørene låst i aften- og nattetimerne – således som det sker i de fleste private hjem – forekommer naturligt. Nogle plejehjem har en sådan beliggenhed, at det kan være ønskeligt at sikre sig mod uønskede gæster – også i dagtimerne. Dette er helt i overensstemmelse med reglerne – blot det er muligt at komme ud.

Nogle plejehjem har erfaret, at ganske små indretningsændringer kan løse mange af de episoder, der opstår med beboere, der forvilder sig. Der behøver ikke være tale om bygningsændringer, men ganske ubetydelige småændringer. Det kan være et gardin, der trækkes for glasdøren ind til næste afsnit eller for den plagede nabos dør om natten. Det kan være grønne planter, der let camouflerer dørene, men ikke er en hindring for den beboer, der vil ud. En del plejehjem er indrettet med en information eller et kontor ved udgangen. Med en bemanning af et sådant »yderligt beliggende« kontor – ofte med kontorphersonale – vil der være mulighed for et vist opsyn med udgangsdørene – og dermed en mulighed for at sikre sig, at demente beboere ikke forvilder sig ud.

Som nævnt må man ikke tilbageholdes mod egen vilje. Det står fast. Men hvad så med alle de elektroniske hjælpemidler: »bibbere«, sladre-måtter m.m.? Disse elektroniske hjælpemidler forhindrer ikke i sig selv, at beboeren går. Et langt stykke hen ad vejen er der tale om signalgivere på linie med gammeldags ringeklokker på døren, f.eks. i butikker, der tjener til skærpet opmærksomhed. Nogle plejehjem har da også simpelt hen gammeldags klokker på døren. At der med de nyere hjælpemidler gøres brug af den teknologiske udvikling, gør dem ikke i sig selv ulovlige. Det er reaktionen i forbindelse med den skærpede opmærksomhed, der er afgørende. Et tilbud om beskæftigelse, om inddragelse i socialt fællesskab eller ledsagelse på en tur er en god reaktion på den skærpede opmærksomhed. Tilbageholdelse er derimod ikke umiddelbart tilladt.

Specielle mekanismer som f.eks. kodelåse, der alene tjener til at tilbageholde beboerne, er ikke tilladte.

Nogle plejehjem anvender bærbare navneskilte som hjælp, hvis demente beboere forvilder sig – enten fordi de forvilder sig ud, eller fordi de kommer til at gå ad andre veje end dem, de normalt færdes på. Det bærbare navneskilt kan enten være i form af en seddel i